

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-2-137
Karar Sayısı : 10-56/ 1095-416
Karar Tarihi : 26.8.2010

(Önaraştırma)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Ali ARIÖZ, Ümit Nevruz ÖZDEMİR, Hatice YAVUZ

C. BAŞVURUDA : - İhbar
BULUNAN

20

D. HAKKINDA İNCELEME YAPILANLAR:

- Nuh Çimento Sanayi A.Ş.
Akyar Mevkii, Hereke/Kocaeli
- Aslan Çimento A.Ş.
Cami Mah. Kaplan Cad. No:149 41700 Darıca/Kocaeli
- Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Hüseyin Bağdatlıoğlu İş Merkezi, Kaya Sultan Sk. No:97 Kat:5
34742 Kozyatağı/İstanbul
- Set Çimento San. ve Tic. A.Ş.
Merkez Pakpen Plaza Halk Sokak No: 40-44 Sahrayıcedid
34734 Kadıköy/İstanbul
- Traçim Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Soyak Binası Büyükdere Cad. No:38 34387
Mecidiyeköy/İstanbul
- Bursa Çimento Fabrikası A.Ş.
Hacıilyas Mah. Ulubatlı Hasan Bulvarı No:106 16250
Osmangazi/Bursa

30

E. DOSYA KONUSU: Marmara Bölgesi'nde çimento sektöründe faaliyet gösteren firmaların çimento fiyatlarını birlikte belirledikleri iddiası.

40

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuruda özetle;

- Üç yıldan beri yapı malzemesi imalatı yapan ve sektörde bilinen bir firmada çalıştığı,
- 1.5.2010 tarihinden itibaren geçerli olacak şekilde Marmara Bölgesi'ndeki çimento üreticilerinin sözleşmişçesine büyük oranda (yaklaşık %15-25 arasında) zam yapacaklarının birkaç kaynaktan öğrenildiği,
- Bu dönemde artışa neden olacak herhangi bir maliyet veya enerji fiyatlarında artışın söz konusu olmadığı,

- 50 – Yapılan bu artış hamlesinin yeni yeni kıpırdanmaya başlayan inşaat sektöründen haksız ve fahiş kazanç sağlamaya yönelik olduğu

iddia edilmiş ve 4054 sayılı Kanun kapsamında gerekli yaptırımların uygulanması talep edilmiştir.

Dosya kapsamında, başvuru konusu iddialara ilişkin başvuru sahibinden bilgi talep edilmiş ve başvuru sahibi tarafından gönderilen ikinci elektronik posta 5.5.2010 tarih ve 3621 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Söz konusu elektronik postada, fahiş fiyat artışı yaptığı iddia edilen firmaların Nuh Çimento Sanayi A.Ş., Aslan Çimento A.Ş. ve Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. olduğu, her ne kadar kömür ve petrokok fiyatlarındaki artışlar, çimento fiyatlarındaki artışın nedeni olarak gösterilse de bunun birim fiyatlara yansımalarının uygun olmadığı iddia edilmiştir.

- 60 Detaş Beton Sanayi A.Ş. (Detaş Beton) firması tarafından yapılan bir şikayet üzerine Kurumumuz tarafından yürütülen önaraştırmanın sonunda söz konusu teşebbüs tarafından gönderilen başka bir elektronik postada da, başvuru konusu iddialara benzer nitelikte, Marmara Bölgesi'nde faaliyet gösteren çimento firmalarının, fiyatları %40-50 oranında artırmak, satış kotası belirlemek, iç piyasada satılacak çimento miktarını azaltmak, hazır beton ve nakliye firmalarını zor durumu düşürmek amacıyla anlaşmaları ve kendi aralarında toplantılar düzenledikleri iddia edilmiştir. Bahse konu elektronik postada isim bilgileri yer almamakla beraber Detaş Beton ile yapılan şifahi görüşmede teşebbüs yetkilileri, ilgili yazının kendilerine başkaları tarafından gönderildiğini ifade etmiş ve yazıda yer alan iddiaların doğru olduğunu belirtmiştir.

- 70 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 21.04.2010 tarih ve 3302 sayı ile intikal eden başvuru üzerine yapılan inceleme neticesinde hazırlanan 01.06.2010 tarih ve 2010-2-137/İİ-10-411.HY sayılı İlk İnceleme Raporu, 10.06.2010 tarih ve 10-42 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 06.08.2010 tarih ve 2010-2-137/ÖA-10-321.AA sayılı Önaraştırma Raporu 10.08.2010 tarih ve REK.0.06.00.00-110/402 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-56 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

- 80 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; dosya konusu iddialara yönelik olarak Marmara Bölgesi'nde faaliyet gösteren çimento firmalarının 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği yönünde herhangi bir bilgi ve belgeye ulaşılamadığından anılan teşebbüsler hakkında aynı Kanun 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında Önaraştırma Yapılan Teşebbüsler

- 90 Önaraştırma konusu iddialar temel olarak, Marmara Bölgesi'nde çimento satışı yapan Set Çimento San. ve Tic. A.Ş. (Set Çimento), Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Akçansa), Traçim Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Traçim), Aslan Çimento A.Ş. (Aslan Çimento), Bursa Çimento Fabrikası A.Ş. (Bursa Çimento) ve Nuh Çimento Sanayi A.Ş. (Nuh Çimento) firmalarının çimento fiyatlarına birlikte zam yaptıkları ve bazı firmalar için satış kotası belirlediklerine ilişkindir.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

İlgili ürün pazarı "çimento pazarı" olarak belirlenmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

100

Dosya konusu iddiaların Marmara Bölgesi'ne yönelik olması ve çimento ürününün özellikleri dikkate alınarak dosya kapsamında ilgili coğrafi pazar "*Marmara Bölgesi*" olarak belirlenmiştir.

I.3. Değerlendirme

Dosya konusu iddialar temel olarak ilgili pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin fiyatları birlikte belirledikleri, bazı çimento üreticileri için satış kotası belirlendiği, iç piyasada satılacak çimento miktarını azalttıkları ve hazır beton ile nakliye firmalarını zor durumu düşürdüklerine ilişkindir. İddiaların değerlendirilmesi bakımından yerinde incelemede elde edilen belgeler ve rakiplerden talep edilen bilgiler çerçevesinde dosya konusu iddialar değerlendirilecektir.

I.3.1. Yerinde İncelemede Elde Edilen Belgeler

110

Dosya kapsamında Set Çimento, Akçansa, Traçim, Aslan Çimento, Bursa Çimento ve Nuh Çimento firmalarında raportörlerce yerinde inceleme yapılmıştır.

Yerinde incelemede elde edilen belgelerde genel olarak Marmara Bölgesi'nde faaliyet gösteren teşebbüslerin, rakiplerinin çimento satış miktarları ve fiyatları konusunda bilgi sahibi oldukları görülmektedir. Buna karşın, teşebbüslerde yapılan yerinde incelemelerde teşebbüslerin birlikte fiyat veya satış kotası belirledikleri, iç piyasada çimento arzını kısıtladıkları veya hazır beton ve nakliye firmalarını zor duruma düşürmeye çalıştıklarını gösteren net bir bilgi veya belgeye ulaşılamamıştır. Ayrıca, teşebbüslerin pazarda rekabet içerisinde olduğunu da gösteren çok sayıda belgeye ulaşılmıştır.

I.3.2. Teşebbüslerden Talep Edilen Bilgiler Çerçevesinde Yapılan Tespitler

120

Pazarda faaliyet gösteren teşebbüsler tarafından fiyatların birlikte belirlendiği ve hazır beton firmalarının zor duruma düşürüldüğüne ilişkin iddiaların değerlendirilmesi bakımından teşebbüslerden talep edilen bilgiler önem taşımaktadır. Bu bölümde dosya kapsamındaki iddialar teşebbüslerden gelen bilgiler çerçevesinde değerlendirilecektir.

I.3.2.1. Fiyatların Birlikte Belirlendiği İddiası

130

Fiyatların birlikte belirlendiği iddiasına ilişkin olarak, Marmara Bölgesi'nde üretim yapan firmaların tesislerinden 2010 yılının ilk altı ayında yapılan satışlar sonucunda oluşan ağırlıklı ortalama dökme çimento fiyatları incelenmiştir. Dolayısıyla, çimento fiyatlarındaki farklılıklar satış hacmi çerçevesinde ortalama fiyatın tespitinde dikkate alınmıştır. Yapılan analiz sonucunda ulaşılan sonuçlar aşağıda yer almaktadır:

Tablo 1: 2010 Yılı İlk Altı Ayında Oluşan Çimento Fiyatları Ağırlıklı Ortalaması

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran
Aslan	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Bursa	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Nuh	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Traçim	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Set (Trakya)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Set (Ambarlı)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Set (Balıkesir)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Akçansa (B.Çekmece)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Akçansa (Çanakkale)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Akçansa (Ambarlı)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Akçansa (Yalova)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Akçansa (Yarımca)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Tabloda dikkati çeken ilk husus fiyatların büyük farklılıklar gösterdiği'dir. Aynı teşebbüs çatısı altında bulunan tesislerin uyguladıkları fiyatlar arasında bile kayda değer farklılıklar gözlemlenmektedir. Örneğin, Set Çimento'nun üretim tesislerinde uygulanan fiyatlar arasındaki farklılık (.....) TL ile (.....) TL arasında değişmektedir. Akçansa açısından ise çok daha çarpıcı bir tablo ortaya çıkmaktadır: Akçansa Yarımca tesislerinden satılan çimento için uygulanan en düşük fiyat (.....) TL iken Akçansa'nın B.Çekmece, Ambarlı ve Çanakkale gibi çimento fabrikalarında uygulanan fiyatlar (.....)-(.....) TL bandında hareket etmektedir.

140 Ortaya çıkan veriler bakımından değinilmesi gereken bir diğer husus ise, bazı tesisler açısından fiyatların yaz aylarına doğru bir artış trendi içerisinde olduğudur. Çimento ürünün homojen niteliği ve yapı faaliyetlerinin yaz aylarının yaklaşmasıyla birlikte artmasıyla birlikte çimentoya olan talebin yükselmesi bu durumu anlaşılabilir kılmaktadır.

Ayrıca, tablonun fiyatların birlikte ya da paralel seyrettiğine dair bir işaret vermediği belirtilmelidir. Bununla birlikte, aylar itibarıyla çimento tesisleri arasında (.....)-(.....) TL gibi fiyat farkları ortaya çıkabilmektedir.

150 Son olarak, çimento tesislerinin uyguladığı en yüksek ve en düşük fiyatlar incelendiğinde, ortaya çıkan farklar teşebbüslerin ne kadar geniş bir aralıkta fiyatlama yaptığını ve bu fiyatlama stratejisinin piyasanın rekabet koşulları ile müşterilerin özelliklerini dikkate aldığını göstermektedir.

1.3.2.2. Hazır Beton Firmalarının Zor Duruma Düşürüldüğü İddiası

Teşebbüslerden gelen veriler incelendiğinde:

- Boğaziçi Beton San. ve Tic. A.Ş., Atılım İnş. Tekstil ve Tic. A.Ş. firmalarının 2009 yılında Traçim, Set Çimento ve Akçansa'dan ve 2010 yılı ilk altı aylık dönemde Traçim ve Akçansa'dan,
- Ulubeton İnş. ve Taah. San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Cantürk Hazır Beton firmalarının ise 2009 yılında Traçim ve Akçansa'dan, 2010 yılı ilk altı ayında Traçim'den,
- 160 - Dünya Beton San. ve Tic. Ltd. Şti. firmasının 2009 yılında Traçim, Akçansa ve Nuh Çimento'dan ve 2010 yılında ise Akçansa ve Nuh Çimento'dan,
- Anıl Beton ve Grup Beton firmalarının 2009 ve 2010 yıllarında hem Nuh Çimento hem de Traçim'den,
- Miltaş Beton ve İnş. Mad. San. Tic. A.Ş.'nin 2009 ve 2010 yıllarında Nuh Çimento, Aslan Çimento ve Set Çimento'dan,
- Kavanlar İnş. Beton Oto. Paz. Trz. San. Tic. Ltd. Şti. firmasının 2009 ve 2010 yıllarında hem Nuh Çimento hem de Aslan Çimento'dan,
- Heka Beton'un 2009 yılında Bursa Çimento'dan, 2010 yılında ise Set Çimento ve Bursa Çimento'dan

170 çimento satın aldığı şeklinde örnekler görülmektedir. Dolayısıyla hazır beton firmalarının birden fazla çimento şirketinden mal satın alma seçeneğine sahip

olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Bu bağlamda, hazır beton firmalarının zor duruma düşürüldüğü sonucuna ulaşmak mümkün görünmemektedir.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.